Författarna svara själva för sina artiklar.

RÖDA FANOR April 1921. Red. ALBERT JENSEN.

En syndikalistisk principförklaring.

Av Albert Jensen.

***

S. A. C:s Centralkommitté avhöll under påsken sitt årsmöte i Örebro. A. U. hade på förhand tillsatt en kommitté bestående av Frans Severin, John Andersson och Albert Jensen med uppdrag att utarbeta en principförklaring som skulle föreläggas C. K.-mötet. Sedan C. K. så underkastat förslaget sin granskning, företagit de förändringar, gjort de tillägg eller inskränkningar som kunde anses behövliga, skulle principförklaringen underställas medlemmarnas prövning.

Som bekant utarbetade den internationella Londonkonferensen 1913 en principförklaring, vilken S. A. C. gjorde till sin vid kongressen i Örebro 1916. Genom de senaste årens händelser har behovet av en något mera detaljerad principförklaring framträtt, och det är detta behov man nu ville söka fylla.

Vi tro, att vi tillmöteskomma en allmän önskan hos våra läsare, när vi här nedan återge båda principuttalandena, eftersom en stor del av våra läsare gärna vilja ha dylika dokument införda i Röda Fanor, därför att de här kunna samla dem. Londonkonferensens principuttalande hade följande formulering.

1. Fastslående att arbetarklassen i alla länder lider under kapitalistiskt och statligt förtryck uttalar sig kongressen för klasskamp och internationell solidaritet och för arbetarnas oavhängiga industriella organisering på basis av fri sammanslutning.

2. Dessa organisationer skola ha till uppgift arbetarklassens omedelbara materiella och intellektuella utveckling och det framtida störtandet av det kapitalistiska systemet och staten.

3. Kongressen fastslår, att klasskampen är en nödvändig följd av det privata ägandet av produktions- och distributionsmedlen och uttalar sig därför för socialisering av denna egendom genom uppbyggandet och utvecklandet av fackorganisationerna till duglighet att handhava förvaltningen av dessa medel i hela samhällets intresse.

4. Kongressen fastslår, att de internationella fackorganisationerna blott kunna lyckas i dessa strävanden, när de upphöra att vara splittrade genom politiska och religiösa åskådningar och förklarar, att striden är en ekonomisk strid, därmed menande, att de icke kunna nå sitt mål genom att överlämna sin sak till regeringen eller dess medlemmar utan blott genom arbetarnas eget användande av direkt aktion i förlitande på de ekonomiska organisationernas styrka.

5. I konsekvens härmed uppmanar kongressen arbetarna i alla länder att organisera sig i oavhängiga industriella organisationer och förena sig i internationell solidaritet för att uppnå en slutgiltig be-

frielse från kapitalismens och statens herravälde.

Denna principförklaring hälsades på sin tid med stor tillfredsställelse av alla revolutionära och frihetliga element. Den knöt an till de bästa revolutionära traditionerna från första Internationalen och ännu längre tillbaka. Redan Owenisterna förkunnade:

"I det framtida samhället skall den politiska regeringen ersättas med den industriella administrationen."
"Arbetarklassens befrielse måste vara arbetarklassens eget verk", förkunnade första Internationalen.

Londonkonferensen knöt an till dessa tankar. Arbetarklassens befrielse som dess eget verk fortlevde visserligen som en fras, men hade i det praktiska arbetet underkänts genom den tyska socialismens erövring av hart när världsherravälde över de socialistiska rörelserna. Nu skulle arbetarklassen befrias icke av sig själv men av representanter, som valdes in i de lagstiftande församlingarna. Den parlamentariska socialismen hade degraderat arbetarna till valboskap. Londonresolutionen gav ett riktigt uttryck för den syndikalistiska oppositionen mot detta underkännande av arbetarmassornas betydelse i den direkta kampen mot kapitalismen.

På grund av den parlamentariska socialismens direkta intressentskap i den kapitalistiska statsförvaltningen hade likaledes socialismens gamla krav på statens avskaffande skjutits undan till ett skådebröd vid kongresser och andra högtidliga tillfällen. Londonkongressen ryckte åter fram kravet på direkt kamp emot staten eftersom arbetaremassorna icke allenast lider under kapitalismens ekonomiska utsugning men även under statens politiska förtryck. Den antagna principförklaringen knöt an till traditionerna från Owen, Proudhon och Bakunin, att den politiska regimen skulle ersättas med industriell administration genom de fackliga organisationernas övertagande av samhällets produktion och distribution och gjorde därmed sitt för att på nytt inrikta kampen mot staten.

Dessa viktiga principer fasthålles naturligtvis i det nya förslaget till principuttalande, som antogs i Örebro. Detta har följande lydelse:

1. Det nuvarande samhället vilar ekonomiskt på den privata eganderätten och politiskt på staten och dess maktinstitutioner.

2. Detta tillstånd skapar en intressemotsättning mellan de ekonomiskt privilegierade och härskande klasserna och de arbetande och behärskade massorna: på grund av det kapitalistiska besittandet av produktionsmedlen bli de egendomslösa massorna tvungna att som lönearbetare sälja sin arbetskraft och bli härvid berövade en väsentlig del av frukterna av sitt arbete medan de politiskt bli undertryckta av staten, som historiskt är ett instrument till herravälde i händerna på de besittande. Härigenom skapas hos dessa massor en vilja till upphävandet av den ekonomiska utsugningen och det politiska förtrycket, medan å andra sidan de besittande sträva att upprätthålla sina privilegier och sin maktställning: ur denna intressemotsättning framspringer klasskampen.

3. Denna klasskamp måste fortgå till de arbetande massorna störtat kapitalismen och staten, avskaffat den privata eganderätten till produktionsmedlen, avskaffat löneslaveriet och arbetsköparevåldet, upphävt varje slag av ekonomisk utsugning och politiskt, intellektuellt eller moraliskt förtryck vare sig mot klass, kön eller folk och därmed avskaffat allt klassherravälde.

4. Denna samhällsomdaning, som är de arbetande massornas historiska uppgift, därför att de lida under det nuvarande systemet och är det element som har avgjort intresse av en förändring och kraft till nyskapande, är samtidigt en ekonomisk och en politisk uppgift: det måste skapas ett nytt produktions- och fördelningssystem och ett nytt samhälleligt administrationssystem som upplöser statens tvångsorganisation och ersätter den politiska byråkratien med ekonomiska funktioner på grundval av federativa principer.

5. Då den första betingelsen för allt mänskligt liv och all samhällelig och kulturell utveckling är tillfredsställandet av de materiella behoven måste de arbetande massorna i första hand inrikta sina strävanden och sin kamp på uppbyggandet redan nu av en ny produktions- och fördelningsorganism genom vilken de kunna övertaga produktion och distribution, en organism som kan undantränga, övervinna och ersätta kapitalismens organ och organisera arbetet i alla samhällsmedlemmars gemensamma intresse.

6. Denna kamp blir således i första hand en ekonomisk kamp, som måste föras genom direkt aktion av arbetarnas ekonomiska kamporganisationer mot kapitalismen för erövrandet av arbetsplatsen, samtidigt som de arbetande massorna genom dessa organisationer höja sin ekonomiska, intellektuella och moraliska ställning genom att tillkämpa sig en allt högre levnadsstandard och frigöra sig från arbetsköparens ekonom ska envälde på arbetsplatsen.

7. För fullföljandet av denna kamp böra de arbetande massorna samlas i en gemensam kamporganisation. Men för att alla de arbetande massor, som insatt nödvändigheten av det kapitalistiska samhällets övervinnande med bortseende från politiska, filosofiska eller religiösa åsikter för övrigt, skola kunna samlas i en enhetlig organisation, måste denna ställa sig partipolitiskt neutral och oavhängig, medan det blir de enskilda medlemmarnas ensak att utanför den ekonomiska sammanslutningen ansluta sig till de politiska eller filosofiska organisationer som passar dem. Sverges Arbetares Centralorganisation är en sådan partipolitiskt neutral organisation, som strävar efter att samla alla lönearbetare till omdaning av samhället.

8. För att de arbetande massorna skola kunna övervinna och ersätta kapitalismen måste de förvärva sig teknisk och ekonomisk insikt och erfarenhet vid organiseringen och ledningen av industrien. Detta kan ske dels genom att arbetarna tillkämpa sig en ständigt utvidgad kontroll över de kapitalistiska företagen, dels genom skapandet av driftsråd som ett led i de ekonomiska organisationerna vilka råd bli urcellerna i den framtida produktionsbyggnaden och genom vilka arbetarna förskaffa sig inblick och praktisk erfarenhet i den industriella organisationen; dels genom inrättandet av industriella kurser, dels till sist genom att hjärnans arbetare förmås förena sig med handens arbetare och ställa sina insikter och kunskaper till tjänst för det revolutionära omdaningsarbetet.

9. Sverges Arbetares Centralorganisation är av den uppfattningen, att de politiska partierna eller den lagstiftande makten icke äro i stånd att genomföra samhällets socialistiska nyorganisering varken genom politisk demokrati eller genom partidiktatur eller på annat sätt, men att denna uppgift som en i första hand ekonomisk uppgift måste genomföras av de arbetande massornas ekonomiska organisationer: producenternas och konsumenternas sammanslutningar.

10. Arbetarklassen blir i stånd att övervinna kapitalismens regim endast genom den hårdaste kamp och med den direkta aktionens yttersta maktmedel vars former delvis dikteras av kapitalistklassens motstånd och den allmänna situationen. Syndikalismen förkastar dock varje centralistisk diktatur: all makts koncentrering i händerna på ett fåtal ledande personer, eftersom denna centralism strider mot syndikalismens federalistiska principer och förhindrar initiativen nedifrån, lägger sin döda hand över massornas skapande verksamhet och därmed tillintetgör revolutionens segerrika utveckling. Syndikalismen erkänner däremot att de arbetande massorna i segerns stund måste diktera de hittills besittande och härskande klasserna sin vilja att göra slut på dessa klassers privilegier och överflytta de sociala livsfunktionernas förvaltning i händerna på det arbetande folket.

Som man ser innehåller denna principförklaring ingenting mot Londonresolutionen avvikande, endast utformande och förtydligande. Inledningsvis betonas både det ekonomiska och politiska förtrycket som leder till klasskampen, vilken måste fortgå till arbetarna genom sin kamp avskaffat varje slag av "ekonomisk utsugning och politiskt, intellektuellt eller moraliskt förtryck vare sig mot klass, kön eller folk och därmed avskaffat allt klassherravälde". Härmed utsäges, att syndikalismen icke eftersträvar ett nytt klassherravälde, vilket exempelvis blir resultatet av en politisk diktatur eller en klassdiktatur överhuvudtaget, men att den vill allt herraväldes avskaffande.

I punkterna 4—6 betonas kampens ekonomiska karaktär, att det är de arbetande massornas historiska uppgift att själva genomföra samhällsomdaningen, att bygga upp ett nytt produktions- och fördelningssystem, att upplösa statens tvångsorganisationer och ersätta den politiska byråkratien med ekonomiska funktioner, att redan nu börja bygga upp det framtida samhällets organism och att föra

denna nyskapande ekonomiska och samhällsomdanande kamp på arbetsplatsen för arbetsplatsens erövring. Allt detta är ett betonande av klara syndikalistiska principer.

I punkt 6, som ganska nära ansluter sig till C. G. T:s Amiensresolution, betonas syndikalismens partipolitiska neutralitet, som vill samla alla arbetare på den ekonomiska kampens mark. Denna förpliktar medlemmarna att icke indraga politiska tvistespörsmål inom de ekonomiska kamporganisationerna. Och i en följande punkt betonas ytterligare den politiska kampens fruktlöshet för samhällsomdaningen, vilken måste genomföras av "producenternas och konsumenternas" sammanslutningar. Genom att här upptaga ordet "konsumenternas" vill man betona, att det mellan producenter och konsumenter icke bör finnas antagonistiska intressen, men att tvärtom den nya samhällsbyggnaden måste resas i full förståelse mellan dessa grupper. Därmed har man också avsagt sig syndikalismens *påstådda* strävan att i egenskap av en sammanslutning av producenter vilja bestämma över människorna i deras egenskap av konsumenter. För vår del anse vi denna antagonism mera konstruerad än reell, då det framtida samhällets medlemmar, samtidigt som de äro konsumenter också på ett eller annat sätt måste vara verksamma som "producenter", d. v. s. utföra ett samhällsnyttigt arbete. Producenternas herravälde över konsumenterna skulle således egentligen bli ett herravälde över sig själv. Men för att på förhand undanskaffa varje möjlighet till missförstånd, liksom för att ge fullt erkännande åt konsumentorganisationernas betydelse för den framtida samhällsbildningen, har det här betonats, att både konsumenter och producenter böra samverka genom sina respektive organisationer.

Principförklaringens tionde och sista punkt behandlar det kanske mäst delikata spörsmålet, den mycket omstridda punkten om ställningen till "diktaturen" och arbetarklassens maktmedel för samhällets omdaning. Denna punkt är av så mycket större aktualitet med anledning av det kommunistiska partiets skärpta hållning gent emot syndikalismen.

Det utsäges i denna punkt, att kapitalismen endast kan övervinnas genom den hårdaste kamp och med den direkta aktionens yttersta maktmedel, och det betonas, att denna kamps former icke uteslutande bestämmes av arbetarna, men bli beroende av kapitalistklassens motstånd och den allmänna situationen i övrigt. Därmed svär man lika litet på att den slutliga uppgörelsen måste taga form av en strid där vapen kommer att användas, som att icke så kommer att ske. Från arbetarnas sida tillspetsar man icke på förhand ställningen på något utmanande sätt. Vägen lämnas öppen för en helt fredlig eller relativt fredlig avveckling av klasstriden så framt kapitalistklassen och de maktägande å sin sida icke driva motståndet till sin spets. Å andra sidan är man beredd på att genomdriva kraven på avskaffandet av alla privilegier och upprättandet av en socialistisk ordning trots allt motstånd.

Således erkänner man i denna punkt nödvändigheten av, att de arbetande massorna "diktera" de härskande klasserna sin vilja att överflytta "de sociala livsfunktionernas förvaltning i händerna på det arbetande folket". Men är icke detta precis detsamma som kommunisterna eftersträva? Nej, ty kommunisterna eftersträva, att genom besittningstagandet av den politiska makten upprätta ett nytt klass herravälde, en politisk diktatur, att genom maktbud från det nya "ovanifrån" med tvång framskapa ett nytt tillstånd, ett tvång som även kommer att utövas mot de stora arbetarmassor, som icke godvilligt vilja underkasta sig den diktatur, som kommer att stödjas på bajonetten. Moskwateserna uttala fullkomligt klart, att denna diktatur måste komma att skapas av en arbetarklassens minoritet över arbetarklassens majoritet och över de övriga samhällslagren. Detta medför som konsekvens all makts kon-

centrering i händerna på en minoritet, i händerna på ett litet politiskt parti. Det etableras härigenom ett nytt regeringssystem med alla de gamla regeringssystemens fel och brister till vilka ytterligare läggas nya missförhållanden. Men syndikalismen är sedan gammalt principiell motståndare till en sådan regim, vilket också utsäges i följande ordalag: "Syndikalismen förkastar dock varje centralistisk diktatur: all makts koncentrering i händerna på ett fåtal ledande personer, eftersom denna centralism strider mot syndikalismens federalistiska principer och förhindrar initiativen nedifrån, lägger sin döda hand över massornas skapande verksamhet och därmed tillintetgör revolutionens segerrika utveckling".

Skillnaden mellan syndikalismens och kommunismens ställning i detta avseende bör således vara fullt klart. Syndikalismen vill icke vara med om att upprätta ett nytt regeringssystem; ty den vill avskaffa allt herravälde. Den vill icke vara med om maktens centralisering, ty den bygger på federalistiska principer och massornas fria självverksamhet. Den kommer icke att acceptera någon maktutövning över de arbetande massorna, ty det är dessa massor som måste genomdriva sin vilja gent emot maktutövarna. Vad syndikalismen syftar till är att avskaffa alla klassprivilegier, men utan att skapa nya klassprivilegier. Att avskaffa kapitalistklassens privilegier, även om detta skall ske med de yttersta maktmedlen, innebär endast att införa jämlikheten: allas lika rättigheter och skyldigheter inför det nya samhället. Kommunisterna däremot nöja sig icke med avskaffandet av de gamla privilegierna. Genom skapandet av en ny regeringsmakt: partiets regeringsmakt över alla andra samsällsmedlemmar, skapas det nya privilegier i stället för de gamla. De ersätta ett gammalt ont med ett nytt ont. De avskaffa den gamla ofriheten för att ersätta den med en ny ofrihet. Häri ligger skillnaden mellan den *maktutveckling* syndikalismen är beredd att prestera och den *maktutövniug* kommunismen strävar efter. Syndikalismen strävar efter ett direkt etablerande av friheten för alla genom avskaffandet av det gamla; kommunismen strävar efter att etablera friheten genom att praktisera ofriheten.

Syndikalismens problemställnig skulle vara hopplös om den icke förberedde socialismens seger genom att förbereda arbetarmassorna för erövrandet av den ekonomiska makten genom en ständigt utvidgad och skärpt kamp på det ekonomiska området; genom att tillkämpa sig kontrollen över de kapitalistiska företagen, göra de arbetande massorna mogna för övertagandet av ledningen av produktionen. Genom utvecklandet av denna kamp erövras åt massorna allt större ekonomisk makt och därmed också politiskt och socialt inflytande. Kommunisterna mena, att detta är det oväsentliga i jämförelse med besittningstagandet av den politiska makten. Här framspringer skillnaden mellan de båda riktningarna: Kommunismen är ett fortsättande av de gamla socialdemokratiska traditionerna; syndikalismen betyder brytandet av nya banor för arbetarrörelsen fram till ett friare och rättfärdigare samhällstillstånd.

Vad vilja Rysslands vänstersocialrevolutionärer?

Av Isaak Steinberg.

***

III.

Den sociala revolutionen jämnar således vägen för de massors aktion, vilka äro revolutionens vilja och verktyg. »Massorna» utgöra emellertid för oss inga massiva geologiska schikt av rått människomaterial, som bli behärskade av elementära naturlagar, eller av egenmäktiga initiativkraftiga minoriteter. Massorna, det är summor, fria förbindelser av enskilda personligheter, av vilka var och en tänker, lider, handlar eller måste av socialismen väckas till ett sådant aktivt liv. Massans skapande i revolutionen betyder alltså för oss ingenting annat än varje enskild människas ur arbetarklassens fria, medvetna och ansvarsliga deltagande genom tanke, tal och handling. Men därmed förkasta vi varje diktatur inom det arbetande flertalet, antingen det är en klassdiktatur (industriproletariatets över det arbetande bondefolkets) eller en partidiktatur (exempelvis det kommunistiska) eller en politisk diktatur, eller en diktatur av en ekonomisk byråkrati (centralism). Alla dessa sociala, politiska eller administrativ-organisatoriska former av diktatur över de arbetande dräper långsamt men säkert massans skaparlust, det vill säga personligheten och därigenom revolutionen själv.

Viljan till att regera över millioner av människor medelst ett parti — även om den personliga naturen hos den lilla kärnan hos detta parti skulle vara god — måste oundgängligt urarta dithän, att det isolerade partiet rent av måste sälja sig till ett förhyrt, centralistiskt organiserat, principlöst och helt igenom kontrarevolutionärt tjänstemannavälde. Men alla försök från arbetarklassen till att på ett eller annat sätt få plats för sin fria verksamhet, måste därvid oundgängligen komma att undertryckas genom terroristiska medel. Byråkrati, centralism och terrorism hänger således samman.

Härav följer, att hela samhällsbyggnaden under övergångsperioden måste grundläggas på f e d e r a l i s m e n s princip, politiskt, såväl som ekonomiskt. Därvid är det självfallet, att federalismen icke utestänger men förutsätter existensen av förenade statliga planer och aktioner och dess förverkligande måste ske nedifrån och upp genom en fri förening av federativa sammanslutningar. Därav följer vidare, att valen till råden — vilka under övergångsperioden kommer att vara ett politiskt centrum — endast måste ega rum under förutsättning av en fri valkampagn för arbetarmassan, och att i rådens verksamhet måste bevaras demokratiens mest vittgående principer. I motsatt fall blir hela rådssystemet ett förhånande av arbetarna och driver arbetarna att under känslan av missräkning åter längta efter den »allmänna rösträtten» och alla den borgerliga demokratiens formler och principer. Men därav följer även ytterligare krav: råden själv måste befrias från sådana funktioner, som faktiskt — under a l l a förhållande — förvandla dem till maktorgan över de arbetande. De skola endast tilldelas de politiska och allmänkulturella funktionerna vid utbyggandet av det socialistiska samhället; och därför måste a l l a arbetsgrenar och arbetsgrupper vara representerade i dem. Men de e k o n o m i s k a funktionerna, skapandet, uppbyggandet och vidareutvecklingen

av produktionens samlade apparat jämte fördelningen måste uteslutande läggas i händerna på producenterna själva (d. v. s. fackföreningarna) och konsumenterna (d. v. s. kooperationen). Vi försvara således icke produktionens nationalisering, vilket endast är ett f ö r s t a t l i g a n d e av hela den ekonomiska processen, som endast frambringar det sämsta slag av statskapitalism, men s o c i a l i s e r i n g av produktionen. Men socialisering betyder först och främst att alla p r o d u k t i o n s m e d e l icke skall förvandlas till statens »egendom», men till de arbetandes gemensamma besittning, så som vi genomfört det i lagen om jordens socialisering (vilken nu nästan är upphävd av regeringen). Socialisering betyder dessutom själva produktionsprocessens överlämnande åt arbetarnas och böndernas skapande energi. Om socialismen verkligen eftersträvar att omvandla det ofria arbetet till en skapande verksamhet i frihet, så måste den icke organisera det ovanifrån och nedåt men nedifrån och uppåt. Men detta innebär åter att produktionen måste ligga i händerna på arbetarproduktionsföreningar (skapandet av sådana produktionsföreningar inom den a r b e t a n d e b o n d e b e f o l k n i n g e n är vår närmaste uppgift) och varufördelningen i händerna på arbetarkooperationen. Först den fe-

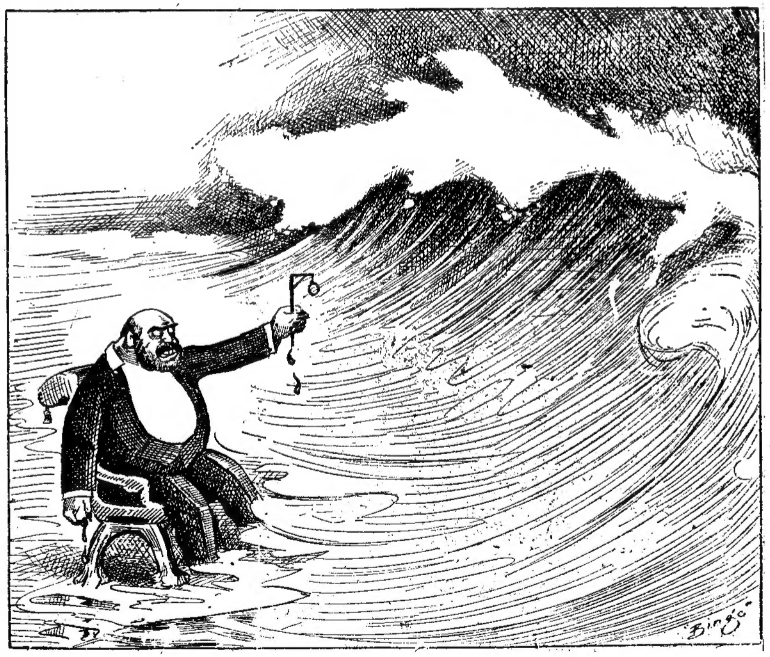

Reaktionens bödelsvälde firar triumfer i allt fler och fler länder. Alla regeringar och alla härskande klasser, utan undantag, tro sig kunna besvärja frihetens stormvåg med galgen. »De dårarna, som bygga dammar av is om vårarna.»

derativa sammanslutningen mellan dessa båda slag av ekonomiska föreningar åstadkommer äntligen den samhällspyramid, som förbinder landets ekonomiska verksamhet med stadens, som åstadkommer en gemensam plan för hela den samhällsekonomiska verksamhet, som begränsar statens roll (även rådsstatens!) till den blygsamma uppgiften att vara deltagande och påverkande i *alla* organiserade borgares namn. Därvid åstadkommes i sovjetrepubliken en sådan fördelning av funktionerna mellan de olika mäktiga *inrättningarna*, genom vilka de senare, ömsesidigt begränsande och kontrollerande varandra, garantera den *personliga* friheten. Först ett sådant jämnviktssystem mellan de sociala krafterna, samhällsorganen, de politiska partien jämnar vägen för ett verkligt och icke ett frasmässigt »*statens bortdöende*».

Vi vilja här i förbigående betona hur högt det vänstersocialistrevolutionära partiet uppskattar betydelsen av arbetarnas fackliga organisationer i de länder, som stå *inför* den sociala revolutionen. Samtidigt som dessa organisera de breda massorna, skola de icke uppgiva den *politiska* kampen. Denna politiska kamp betyder icke ett parlamentariskt spel i politik, utan själva uppställandet av den reella uppgiften att nedbryta och undergräva den borgerliga *staten*. Men därigenom att de föra en *sådan* politisk kamp, föra de självfallet icke denna för att uppbygga ett nytt — om också proletäriskt — omfattande statsmaskineri. Tvärtom: redan *innan* privatkapitalismen störtas måste de fackliga organisationerna bli så mäktiga ekonomiskt-kulturella center för arbetarmassorna, att de icke omedelbart *efter* detta störtande tillåter detta revolutionära statsmaskineri att sätta sig i besittning av alla de ekonomiska och andra funktioner, som förvandlar det till en diktator över arbetarmassorna. Därigenom skall den revolutionära syndikalismen ögonblickligen visa sig som ett av de verksammaste medel mot en ögonblicklig urartning av den sovjetiska staten (sovjetischen Staatlichkeit).

I en sådan övergångsperiodens massatmosfer finns det säkerligen heller ingen plats för de skärpta formerna för terroristisk regim och borgarstrider. Där, varest *massorna* själva aktivt och frivilligt deltaga i det sociala skapandet och därigenom också ikläda sig ansvaret för det nya samhällets säkerhet, finns det ingen nödvändighet för införandet av oupphörligt verksamma tribunal, undersökningskommissioner, dödsstraff och alla slag av fysiska och andliga maktinrättningar. Maktanvändningen utgör överhuvudtaget den största faran för framgången hos varje nytt *moraliskt* rent samhälle, som eftersträvas av socialismen, med det mål för ögat att *pånyttföda människorna* vilka utgöra socialismens själ. En generation, som blir uppfostrad i en atmosfer av blod och hat, skall icke bli i stånd till att fördjupa och vidareutveckla livets socialistiska grundlag. Därför är det nödvändigt att redan under övergångsperioden uppsöka och utveckla alla möjligheter och vägar, som kunna leda till befrämjandet av solidaritet och broderskap, medlidande med den besegrade fienden, aktning för människovärdet. Klassernas kamp och deras inrättningar får icke urarta i ett tillintetgörande av människor och elementära humanistiska känslor. Det vänster-socialistrevolutionära partiet, som från början erkände den individuella terrorn som ett kampmedel, har ständigt använt detta medel med största försiktighet och ställer sig fullkomligt avvisande mot terrorn som *regeringssystem* och system till förverkligandet av socialismen. Den borgerliga kampen mot bourgeoisien kan under övergångsperioden icke undvikas. Men först vid denna kamps utveckling och karaktär av massrörelse får den en ansvarig och begränsad karaktär, och förvandlar sig icke till en kopia av de dåligaste exempel från den borgerliga och feodala autokratien. Även i de mest förtvivlade, även i de historiskt mest rättfärdiga borgarkrig från de arbetandes sida, finns det moraliska gränser (est modus in rebus) som icke får överskridas: omöjligheten av dödsstraff i socialismens namn är en av dessa klara gränser. Socialismen måste segra icke bara som en massartad och målmedveten men även som en moraliskt ren rörelse.

IV.

På den ryska revolutionens arena kämpar för närvarande tvenne socialistiska världs- och livsåskådningar: marxismen och socialismens s. k. »ryska skola» vilka i stora drag är ett återupprepande av kampen mellan Marx och Bakunin. Medan det tidigare, före revolutionen, föreföll mången, att utbyggningen av socialismen icke skulle framkalla så förbittrade strider, som socialismens *tillkämpande*, så visar det sig nu hur felaktig en sådan primitiv föreställning är. Även det positiva uppbyggandet framkallar de största och förfärligaste strider, som framspringer ur den socialistiska erfarenhetens gamla kvarlåtenskap, men ännu mer ur människoandens fullhet och rikedom. Under kampen mellan dessa meningar och i elden av revolutionens kvalfulla erfarenheter ha de båda metoderna för det socialistiska skapandet, som vi här ovan beskrivit, utbildat sig. Det betyder icke, att striden måste sluta med en »fullständig seger», med ett polis-terroristiskt krossande av det ena lägret genom det andra. Säkert är, att denna strid icke kommer att sluta med »imperialistiska» metoder men med »zimmerwaldska» metoder: inga segrare och inga besegrade. Det vill säga, att den sociala revolutionens vidare utveckling, förefaller det, måste skapa en högre *syntes* av dessa båda världsåskådningar, i vilken det stora flertalet av den arbetande mänskligheten blir förenad. På det att en sådan syntes någon gång skall kunna bli en möjlighet, är det nödvändigt, att det vänster-socialistrevolutionära partiet i Ryssland och de med detta ideologiskt besläktade riktningarna i Europa självständigt och djupgående utveckla sina idéer och program, så att det utom de bolsjevikiska även kommer att finnas en annan klar vision av den sociala revolutionen. Det är nödvändigt att de europeiska socialisterna följa vår »ryska» strid med den största uppmärksamhet. Ty den fortsatta utvecklingen av den sociala revolutionen kommer icke att gå för sig vid sidan av men *genom* denna principstrid. Däri består dess världshistoriska betydelse.

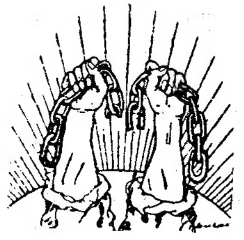

Internationalerna och Internationalismen.

Av Carl Peter.

***

De syndikalistiska organisationernas konferens i Berlin i december månad ger oss anledning att bringa detta ämne på tal.

På denna konferens måste det ha härskat en egendomlig atmosfär, såvitt man kan erfara från förhandlingsreferaten. Det har på oss verkat påfallande, att konferensen huvudsakligen befattade sig med det, som de flesta av de socialistiska arbetarnas partier och organisationer befattar sig: om man skall ansluta sig till någon av de existerande Internationalerna. Det finns som bekant två av dem. Nämligen två politiska. Den »andra» Internationalen, en sammanslutning av de gamla socialdemokratiska partien (Vandervelde, Troelstra, Huysman, Branting, Ebert, o. s. v.) samt den »tredje» Internationalen, den så kallade Moskwa-kommunistiska Internationalen, bestående av de till bolsjevikerna anslutna socialdemokratiska partien. Vi avstå från varje värdering av de båda Internationalerna. Viktigt för våra betraktelser är blott, att det förutom dessa två ännu förberedes en tredje, sammankallad till kongress av de österrikiska socialdemokraterna, och som Moskwa förhånar genom att förläna titeln den 2 1/2 Internationalen.

Ännu mera intresserar det oss, att det utom dessa existerar tvenne fackliga Internationaler. Den ena är en sammanslutning av de gamla fackorganisationerna, centralen i Amsterdam, den andra den »röda fackföreningsinternationalen» i Moskwa. Vi kunna således redan räkna med ett icke ringa antal Internationaler. Åtminstone fyra hittilldags.

Nu behandlade en konferens av syndikalistiska kamrater frågan huruvida det skall bildas även en syndikalistisk International. Vi sade här ovan, att en egendomlig atmosfer härskade på denna konferens, och därvid tänka vi icke på misstag, fel och oriktigheter som skulle blivit begångna. Nej, härvid tänka vi på våra egna känslor. Vi kände, att när syndikalister, eller anarkister avhöllo det första internationella rådslag efter privatkapitalismens sammanstörtande, att denna överläggning bort slagit in på fullständigt nya banor, motsvarande den helt förändrade världssituationen. Att det det icke så blev förhållandet, gör oss icke det ringaste sorgsna. De iakttagelser vi göra hos det socialistiska livets psyke och isynnerhet arbetarnas nya socialistiska liv, berättiga oss till en fast optimism.

Federalismen kan icke begränsa sig till politikens område (bildandet av gemensamhetsorgan, administration och andlig ledning av desamma) och till det praktiska samhällslivet. Federalism är ett uttryck för ett allmänt levnadssätt. Federalismen vill också öva inflytande på det rent andliga livsområdet.

Man fullföljer principer, därför att man i dessa ser en sammanfattning av erkända sanningar. Om man accepterar den federalistiska principen, så ställer man livets hela kända stoff under denna princips inflytande.

Federalismen väntar av mänskligheten och av den mänskliga verksamhetens organ, att dessa i materiellt avseende icke har behov av något utanförstående herravälde.

Härav följer: de arbetandes organ måste uppnå en sådan fullkomning, som gör det möjligt för dem att

förvalta hela livet. Dessa organ representera livet och äro så materiellt oavhängiga från varandra, som det överhuvudtaget är möjligt. Men denna organens oavhängighet (vi tänka på kommunerna och de arbetandes begynnelsesammanslutningar, ur vilka så de fria kommunerna uppstå) betyder icke avspärrning från de övriga organen, men fri plats till verksamhet i alla möjliga riktningar. Därigenom bli just de konstlade sammankopplingarna ersatta med det naturliga och harmoniska sammanhanget.

Utan tvivel kommer varje International — utan tvivel även den som syndikalisterna eller anarkisterna tänka upprätta — att mena, att just den är den impulsgivande faktorn i denna vår viljas stora verksamhet. Internationalerna vilja över det arbetande livet leda detta i den riktning, dit internationalismen, människornas och deras organs levande och verkande samhörighet, utvecklar sig.

Om man hittills skänkt vårt resonnemang en smula uppmärksamhet, så skall man redan ha iakttagit, att vi principiellt äro emot ett ledande centrum ovan över livet. Därför häntydde vi till federalismen.

Av en International för en ännu icke existerande, verkande internationalism kräves att den framskapar intenationalismen, eller att den skall vara det huvudsakligaste medlet till denna internationalism.

Avgjort menar man ju en central, sannolikt en central för den andliga ledningen, som skulle inljuta liv i den begynnande delen av den socialistiska Internationalen. Det är ju i begreppens virrvarr icke uteslutet, att många federalister tänka sig en administrativ-teknisk central, som samlar och ordnar det material till denna funktion, som den redan verkande internationalismen avgiver. Vi tro till och med, att den övervägande och allvarliga delen av våra kamrater tänka på detta sätt.

Internationalismen, nämligen den som vi kalla verkande, existerar ännu icke. De olika Internationalernas verksamhet kunna vi ännu icke betrakta som internationalism, och icke ett ögonblick vilja vi tåla, att dessa utskotts, byråers, tidskrifters och propagandaapparaters förfärliga fiasko erkännes som en faktisk, eller ens som en början de internationalism.

För detta veto tjänar världshistorien från 1914 intill våra dagars kontrarevolutionära period som belägg.

Det har således ännu icke funnits någon international i praktisk mening. Andlig eller känslointernationalism har funnits. Den vetenskapliga och konstnärliga verksamheten var aldrig nationalistisk. Newton och Beethoven voro internationalister, även utan att de sagt ett ord om det.

Vår mission är det att anpassa dagens materiella liv till andens och känslans existerande verkande internationalism och överhöghet, ty vi äro barn av dagens liv.

De arbetandes organ, genom vilka de vilja ingripa i livet och varigenom de vilja öva inflytande på den framtida gestaltningen av den mänskliga existensen, ger plats åt internationalismen. Av två skäl. För det första emedan den första betingelsen för dessa organs framgång just är en levande internationalism, och för det andra därför att en internationalism utanför människorna och deras liv är en död planta, en »International».

Vi vilja anföra ett praktiskt exempel. I Europa och Amerika rasar den sig ständigt starkare kännande kontrarevolutionen. Lätt förståeligt är den isynnerhet övermodig i segrarnas länder liksom i de förutvarande neutrala länderna (Amerika o. Spanien). Vi se — icke utan otålighet och heller icke utan ängslan —

hur arbetarna runt om i världen känna sig försagda. Och vad som är ännu värre — de tro sig kunna bekämpa denna redan internationellt verkande kontrarevolution med de medel de brukade före kriget.

Det är klart, att det i ett land, där kontrarevolutionen har befäst sig, den revolutionära oppositionen tvingats till tystnad. Därav följer att dessa länder måste bekämpas utifrån. Då ett lands livsåder bli matade av arbetarna i in- och utlandet står det stora möjligheter till förfogande för de utländska arbetarnas organ i denna kamp.

Det är sannolikt, att användandet av kampmedel gent emot en utländsk kontrarevolution även kommer att mana fram motståndarna i det egna landet. Det är också klart, att de arbetandes motaktion obetingat måste utbredas till sådana platser, där motståndarna löpa den största faran, där de riskera mäst; till arbetsplatserna och kommunikationsområdena. På grund av en sådan arbetarnas verksamhet måste deras organ vara mångsidigt, slagfärdigt och intellektuellt utrustat. Genom denna internationalism bli de själva till internationalismens paralellbegrepp, till federalismen, varigenom deras eget liv, (makt över produktion och förbruk) blir skyddat och befrämjat, medan å andra sidan motståndarnas kampenergi blir försvagad. Det är alldeles säkert, att arbetets internationalism är en jättekraftkälla, och det är alldeles säkert, att kapitalismens början de internationella kamp häremot endast är ett monstrum på lerfötter.

Vi förneka icke, att även den fastaste övertygelse och självsäkerhet om den arbetande internationalismens sanning ingenting tjänar till om människorna och deras organ, alltså de arbetande och deras kamporganisationer, icke själva äro verksamma.

Många kamrater skola fråga oss, om det icke vore möjligt att vi på vårt eget område kunde utbygga organen för vår kamp och vår kulturella och ekonomiska utveckling i riktning av en arbetande internationalism och samtidigt icke undandraga oss att medarbeta i en av Internationalerna.

Just detta gav oss anledning till de föreliggande raderna. Vi märka, att arbetarnas hela uppmärksamhet tages i anspråk av frågan om anslutningen till den eller den Internationalen. Under dessa omständigheter se vi faran i avkopplingen från verkligheten i en godtyckligt skapad illusion.

Allt vad de internationella byråerna kunna önska, gives av i kampen verkande internationalism. Och endast denna kan giva något.

Allenast av det faktum, att så och så många länder, partier, organisationer med så och så många millioner medlemmar officiellt anslutit sig till den eller den Internationalen bli dessa Internationaler icke rikare. I verkligheten äro dessa officiellt inskrivna internationalister neutrala och viljelösa och förbli så.

Låt oss häremot ställa resultaten av en handlande internationalism i utsikt. Människorna kämpa och befinna sig i rörelse. Nere på slätterna, högt i bergen, på havet, i gruvorna, i fabrikerna, på kontoren och i verkstäderna. Den samlade världsorons maskineri blir genomträngd av levande handling och verksamhet.

Ting, som i Internationalernas byråer voro livlösa antaganden, önskningar eller förhoppningar bli konkret fattbara realiteter. Byråernas samlingar av skriftliga handlingar blir fattigare, men genom denna vändning till arbetande internationalism växer idéernas rikedom.

Vi för vår del anse det onödigt att bekämpa internationalerna. Nödvändigt finna vi däremot att gent emot dem ställa den levande, arbetande och handlande internationalismen.

Bolsjevismen och Individen.

Av Albert Jensen.

En gång i mars avhölls ett bolsjevikiskt möte i Stockholm. Ändamålet var det ytterst revolutionära, att fånga själar till det kommunala valjobbet. Under detta möte levererades de sedvanliga absoluta dementierna om resningar i Ryssland, ungefär lika tillförlitliga som borgarprässens utbroderingar av vad som verkligen tilldragit sig. Också fördes på tal Kersjentseffs förmenade eller icke förmenade vägran att utfärda pass för trenne av svenska exportföreningen utsedda delegater för en inspektionsresa i Ryssland med kommerciellt syfte. Om dessa yttrade en av talarna:

“Den ene av dem är t. o. m. en f. d. ryss, som rymt från Ryssland och nu förvärvat sig svensk medborgarskap. Egentligen borde ryssarna, om han kommer dit, stoppa in honom som lösdrivare och rymling att göra sin arbetsplikt. Ty han är faktiskt — så länge han ej lagt in anhållan om att slippa sitt ryska medborgarskap — fortfarande ryss och ej svensk!“

Detta uttalande är typiskt för bolsjevismens anda, och låter oss få en svag aning om den “frihet“, som skulle tillstädjas oss här i Sverge, när herrar hemmabolsjeviker klivit upp på diktaturens taburetter i vårt redan förut ganska arma land.

Enligt dessa maktsjuka herrars uppfattning äro människorna *statens tillhörighet*, allesamman skola vi vara *statshjon*, statens *egendom*. Denne ryss, som här omtalades, har således lyckats komma ut ur Ryssland. Men har den ryska staten nådigt lämnat honom lov att resa ut ur Ryssland? Nej! Och har den nådigt lämnat honom tillåtelse att bli medborgare i ett annat land? Nej! Ergo: mannen är lösdrivare, och när han kommer till Ryssland bör man behandla honom som lösdrivare, ty staten har icke efterskänkt hans *livegenskap*.

Sådan är den bolsjevikiska ideologien om statens och individens inbördes förhållande. Staten äger människorna, precis som en bonde äger sin ko. Har kon rymt ur ladugården, så måste den infångas, ty kon har ingen rätt att gå som lösdrivare. Den måste göra sin arbetsplikt: d. v. s. leverera mjölk till bonden. På samma sätt förhåller det sig med de statstillhöriga människorna. Har en människa rymt ur den statliga ladugården, må den också kallas “socialistisk, så skall hon infångas och göra sin arbetsplikt: d. v. s. skapa värden till staten, som disponeras av den statliga byråkratien; ty människan har ingen rätt att disponera över sig själv, efter som hon är statens livegna tjenstehjon.

Nu måste man fråga sig, vilken skillnad det är mellan den kapitalistiska och den bolsjevikiska statens förhållande till individen? Ingen, platt ingen!

För den kapitalistiska staten har individen inget värde i och för sig. Individen har endast värde som statens “undersåte“, som ett kapital för staten, som staten kan förbruka när det behagar den, eller när yttre eller inre omständigheter så bjuder. Individen har exempelsvis värde för staten som soldat: d. v. s. som *slaktboskap*. När de kapitalistiska intressena mellan nationerna råka i strid, eller när den kapitalistiska statens makthavare tråna efter att utvidga sitt maktområde, så driver staten sina slaktboskap till slakterierna, slaktfälten. Detta heter också att föra krig. På samma sätt disponerar den “socialistiska“ staten över individerna. Också den föser dem tvångvis och hopvis till slaktbänken, utan att fråga dem efter deras egen vilja. Människan är statens *egendom, tillhörighet, livegne och slav.* Skulle någon protestera mot detta egendomsförhållande, har staten maktmedel, med vilka den snart tar den individen ur sin vill-

farelse, som tror, att han har rätt att disponera över sig själv.

Jo, det existerar måhända en skillnad, mellan kapitaliststatens och "socialiststatens" förhållande till individen. Den är, att medan den kapitalistiska staten egentligen icke gör någon större hemlighet av, att individen måste vara statens "undersåte" och vara tvångsberoende av staten, så försöker den "socialistiska" staten, eller den "kommunistiska" eller bolsjevikiska, att inbilla arbetarna, att de vinna *friheten* i deras stat. Det är blott rent tillfälligtvis de avslöja sina *tyranniska avsikter,* som exempelvis vid ovan citerade oratoriska utsvävning.

Bolsjevikerna vilja lika litet som kapitalisterna giva människorna friheten. De vilja däremot bådadera regera dem. Och att regera människor är detsamma som att tyrannisera dem, fast under mer eller mindre brutala former. De bolsjevikiska formerna äro onekligen bland de mest brutala.

När jag här ovan brukat ett visst yttrande som utgångspunkt för min artikel, så vet jag, att man genast skall ropa, att jag ömmar för kapitalisterna, eftersom det i detta exempel rörde sig om en kapitalist, som "rymt" från Ryssland utan lov. Men med dessa demagogiska knep skall man icke komma långt. Det är en otalig mängd revolutionärer och socialister och arbetare som på samma sätt flytt från Ryssland för att undandraga sig den statliga livegenskapen där. Och i det ovan anförda exemplet, är det icke det, att mannen är kapitalist, som konstituerar statens hand och halsjärnsrätt över honom, utan det, att han icke erhållit tillåtelse att "slippa sitt ryska medborgarskap". Rysslands nya maktägande ha således icke löst honom från hans livegenskap. Visserligen heter det i historien, att kejsar Alexander den andre upphävde livegenskapen, men det var icke den *statliga* livegenskapen, ty den har ständigt bibehållits och den upprätthålles strängare under bolsjevismen än någonsin.

Nu skall man icke tro, att detta här anförda är något tillfälligt, och att exemplet blott är en dålig exponent av de rådande förhållandena. Tvärtom, det är ett ypperligt exempel, som fullt demonstrerar den "frihet" som våra makttrånande bolsjeviker tillämna oss i deras framtida lyckorike.

Det är icke synnerligen länge sedan den bolsjevikiska hovskalden Ture Nerman grät avundens bittra och salta tårar över att det här i Sverge existerade en viss frihet som icke existerade i Ryssland. Och naturligtvis önskade han samma brutala livegenskaps princip tillämpad här. Han beklagade av innersta hjärta, att man icke kunde skjuta ned de människor, som brukade sprit, eller åtminstone överlastade sig av den. I detta avseende gjorde man nämligen processen kort i hans lovprisade mönsterland; man gav dem helt enkelt några kulor i kroppen som motgift, vilket hade den ypperliga värkan, att den för denna behandling utsatte individ aldrig mera missbrukade spriten, ja icke ens brukade den. Herregud, människan är ju blott ett statshjon, och staten må ha rätt att slakta sina kreatur, när den behagar.

Hela denna åskådning om människorna som statens livegna tillhörighet ligger till grund för den bolsjevikiska regimen. Arbetets militarisering är exempelvis ingenting annat än en tillämpning av denna princip.

Men den är heller icke av i dag, denna uppfattning. Har exempelvis icke redan Marx i det kommunistiska manifästet som programpunkt klart uppsatt: "upprättandet av industriella *arméer,* särskilt för åkerbruket"? Bolsjevikerna äro egentligen ingenting annat än exekutorerna av detta marxistiska program: arbetsmilitariseringen och arbetarnas ytterligare förslavande under staten.

De spanska socialisterna ville ansluta sig till den III Internationalen och sände tvänne representanter till Moskwa för detta ändamål. I den rapport som de tvenne moskwafararna *Augustino* och *los Rios* avgivit till sin partistyrelse heter det:

"Hur och när mena ni att den nuvarande perioden av proletariatets diktatur

skall upphöra? När skola fackföreningarna, pressen och de enskilda individerna komma i åtnjutande av sin frihet i Ryssland?" — detta var den fråga de spanska socialisterna riktade till Lenin. Lenin svarar dem, a*tt "bolsjevikerna aldrig talat om friheten, utan om proletariatels diktatur, om industriarbetarnas diktatur."*

Vi tvivla på, att icke även de ryska bolsjevikerna brukat talet om friheten på samma demagogiska sätt som dess svenska och internationella eftersägare. Helt säkert ha de det. Måhända har icke Lenin gjort det, men säkerligen tusenden av hans lärjungar. Och här hemma flödar deras tal av frihetens manna. Blott en och annan gång blotta de sina tyranniska avsikter. Men tungans tal är ett, gärningarnas vittnesbörd ett annat. Och det finns icke mera härsklysta och maktsjuka varelser än dessa demagoger, som söka innästla sig hos arbetarklassen med falskt tal.

Deras princip är tyranniets princip, herraväldets och underkastelsens princip, slaveriets och livegenskapens princip. Må Sverges arbetare lära sig inse detta. Dessa bolsjeviker andliga ättlingar av en Ludvig XIV (staten, det är jag), av det mörkaste borgerliga statstyranni. De ha varit immuna mot de frihetens stämningar, som de senaste århundradena varit en av utvecklingens starkaste faktorer. Komma de till makten, rycka de utvecklingen tillbaka icke årtionden, men århundraden.

Genom emot denna härsklystnadens princip uppställer den frihetliga socialismens *frihetens princip,* den ömsesidiga hjälpens princip, samhällets organiserande nedifrån och upp. Man kan icke skapa ett fritt samhälle på basis av statsslaveri och det råa knektväldets brutala makt. Ett fritt samhälle kan endast skapas genom raserandet av statens våldsinrättningar, genom att människorna inrikta sina strävanden på att skapa fria organ, som undantränga staten, sönderdela och upplösa staten. Man kan endast nå fram till frihet från den statliga och kapitalistiska utsugningen, genom att de arbetande massorna, handens och hjärnans arbetare, sammansluta sig för att övertaga produktionen genom sina egna organisationer, sammanslutna på basis av fri överenskommelse och fri samverkan, och ett medvetet inriktande på att hålla staten utanför denna verksamhet. Staten har i hela sin historiska period endast varit instrument till förtryck och utsugning. Den ryska staten visar, att detta förhållande icke förändras därigenom, att det kommer nya härskare i spetsen för staten, eller att det växer fram en ny statsbyråkrati från nya samhällslager. Staten bibehåller sin karaktär av förtryckare och utsugare och så länge staten existerar kommer människorna att vara statens livegna, statens egendom och tillhörighet, statens nådebjon, som staten slaktar och äter upp, när den är makthungrig.

Våra hemmabolsjeviker skola i detta avseende icke bli bättre herrar än de nuvarande kapitalistiska herrarna. Vi andra skola av dem betraktas och behandlas som statsslavar. Och staten, vem är det? Det är dem som i ögonblicket sitter inne med regeringsmakten. Bolsjevikerna dölja icke att deras herravälde måste byggas upp på bajonettens våld, på den brutala vapenmakten, med hjälp av vilken de skola regera oss, det vill säga utöva sitt herravälde över oss.

Socialismens ideal kan icke vara att skifta herrar, men att avskaffa allt herravälde. Därför kan heller icke socialismen förverkligas av en bolsjevikisk regim. Så länge denna regim blir bestående, så länge kommer socialismen icke att kunna förvärkligas. Arbetarna måste därför inrikta sina strävanden, icke på att sätta hemmabolsjevikerna till att härska över sig, men på att avskaffa allt herravälde genom att avskaffa staten och därmed ofriheten.

De som ingenting vunnit på kriget.

Av Didrik Stigman.

***

Fredliga plöjde bönderna åkern, sådde och skördade, medan de arbetande massorna i städer och industricentra, i fabriker och verkstäder formade harv och plog, byggde maskiner och skapade under av tekniska redskap. Fredligt vandrade de på båda sidor gränsen tillbaka till familjens sköte efter dagens tunga möda.

Så — plötsligen — bryter kriget lös. Diplomaterna ha kommit osams och kapitalisterna tvista om rovet. Halvt vanvettiga statsöverhuvuden tända förödelsens brandfackla över världen. Med våld slitas de idoga och fredliga arbetarna från fabriker och åker, pressas i uniformer, och Jean och Fritz, som i går knappast anade varandras existens stå i dag som dödsfiender med bajonetten i högsta hugg.

Mer än fyra långa år arbetar halva världen med vitglödgat hat på världens undergång. Andliga och materiella värden tillintetgöres i blodtörstigt vanvett. Och människoliv förödas. 35 millioner människor falla som offer i den värld som förvandlats till ett jättestort dårhus.

Äntligen — bristningspunkten har nåtts. Efter en mångårig krigsnatts vansinne bryter revoltens morgonrodnad in över världen. Förnuftet reagerar. Slaktoffren neka att längre vara slaktoffer. En del av olyckans anstiftare jagas bort eller ställes till ansvar. Långsamt arbetar sig freden — åtminstone den formella freden fram. Blodsödandet upphör.

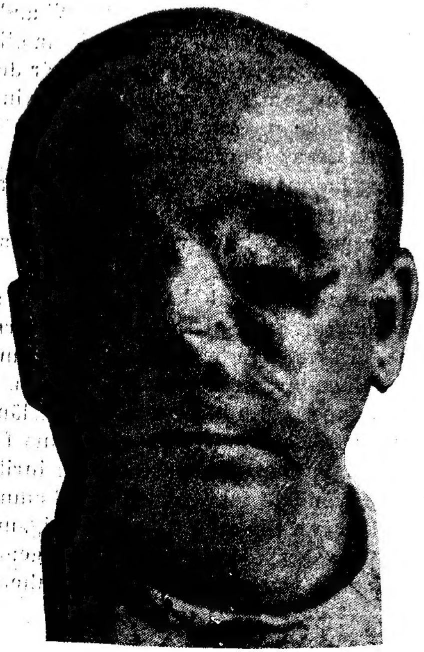

1.

2.

3.

4.

Det var i går. Och i dag synes människorna nästan ha glömt gårdagens blodiga vansinne. Glömt de millioner offren, de stympade och lemlästade, de sargade och vanställda, de olyckliga efterlevande, de faderlösa, de sörjande...

I dag dansar man över gravarna.

Men runt om i de olika länderna leva hundradetusenden, leva millioner ett halvt och stympat liv. En del ha förlorat synen, andra smaken, känseln, hörseln, talförmågan. En del äro andliga och fysiska vrak, själlösa, sinnesslöa. De vegetera utan medvetande, eller med halvt medvetande. Man matar dem, passar dem, sköter dem som hjälplösa barn. Ännu »vårdas» många på lazaretten. I morgon sändas de kanske »hem» till sina familjer som med fasa och skräck vänder bort ansiktena, därför att de icke kunna uthärda att se de trasor, de rester, som en gång var make, son eller fader.

Men ännu lappar man hundratusenden av krigets olyckliga offer på lazaretterna. År efter år komma de att ligga här under behandling av kirurgens kniv och sjuksysterns tålmodiga omvårdnad. Man hoppas åter kunna lappa dem samman till människor, eller till något människoliknande. Och själva hoppas de en gång kunna bli så pass mänskliga, att de åter kunna våga sig ut i den larmande världen, ut till livet.

Det är av dylika beklagansvärda offer vi bringa fotografier.

Nummer ett är en blind man, som en gång var seende. En granatsplinta rev bort största delen av hans ansikte 1915. Sedan dess har han underkastats femton operationer och med hans eget kött från skilda delar av kroppen och med stycken av hans revben har man lappat ihop honom till något människoliknande, ersatt

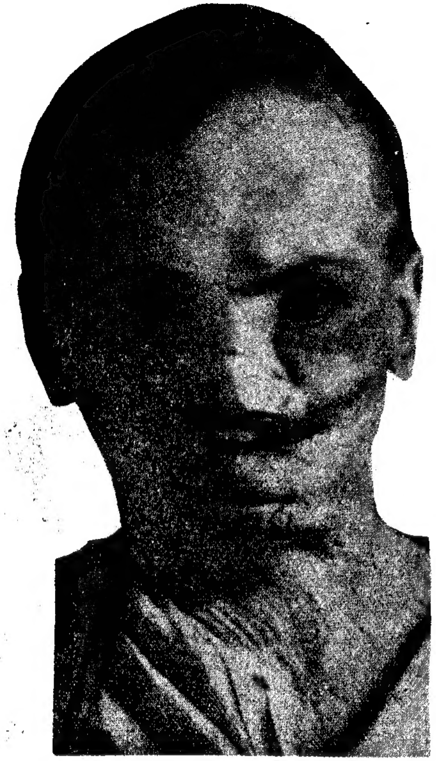

5.

en stor del av pannbenet och skurit ut ett ansikte åt honom.

Nummer två har fått underkäken och högra handen bortriven. Genom en mängd operationer har man kommit så pass långt, att man kan skönja ansatser till det, som en gång långt fram i tiden kan komma att likna underdelen av ett ansikte.

Nummer tre har förlorat näsa och vänstra kinden. Med eget kött från bröst och arm har man plåstrat ihop honom. Kirurgens arbete är ännu under utformning. Offret har redan genomgått tjugo operationer sedan 1917, men många återstå ännu, innan resultatet blir någorledes tillfredsställande.

Nummer fyra är ett offer som 1915 fick hela underdelen av ansiktet bortryckt. Hans eget kött har fått släppa till material till reparationerna. Ännu efter trettio operationer börjar han bara likna en människa.

Nummer fem är en olycklig av samma kategori. Tallösa äro de operationer han undergått sedan 1916.

Nummer sex är en fransk legionär, berövad både armar och ben.

Omkring femtio tusen sådana patienter med årslånga utsikter till människoblivande, ligga endast på de tyska lazaretten. Lägg härtill de franska, engelska, belgiska, amerikanska, ryska etc...

I går var det krig och i dag dansar man åter på gravarna. Kapitalismen har återtagit sin rofferipolitik. Diplomaterna börja redan spinna intrigerna till nya krig och regeringarna rusta som om världskriget aldrig varit. Skall världens arbetare tillåta en ny världsförbrytelse? Skola de finna sig i att i evighet behandlas som slaktboskap för kapitalismens rofferipolitik? Kanhända herrarna räkna fel. Kanhända tar slavarnas tålamod en gång slut...

6.

Det partipolitiska sektväsendet inom socialismen.

***

Den politiska partisplittringen fortsätter sin segerrika frammarsch. Arbetarklassens politiska atomisering gör framsteg. Vi hade till en början en ganska naturlig uppdelning: ett parti representerande den auktoritära socialismen (socialdemokratien) och ett representerande den frihetliga eller antiauktoritära socialismen (ungsocialismen). Så uppdelades socialdemokratien i ett vänster och ett högerparti. Vid vänsterpartiets senaste kongress i påsk uppdelades detta ytterligare i ett socialdemokratiskt vänsterparti och ett kommunistiskt parti. I Tyskland har man kommit ett steg längre. Där har det kommunistiska partiet uppdelats i tvänne kommunistiska parti: »K. A. P. D.» och »K. P. D.» Möjligen finns det utsikter att man även här i Sverge skall kunna uppnå samma sekterismens renhet. Den kommunistiska ungdomsrörelsen torde kunna bjuda framtida möjligheter för en ny partibildning. För vår del torde vi näppeligen ha varken glädje eller sorg av denna socialdemokratiens uppdelning, och vi tro heller icke att arbetarklassen har varken stor nytta eller skada av den. Vi bara konstatera och följa intresserade sakernas vidare utveckling.

Vänstersocialisternas påskkongress sparkade handgripligt ut oppositionen till »höger». Redan vid kongressens början antogs en resolution, i vilken det heter:

»att den (kongressen) kommer att betrakta de av partiets medlemmar som principiellt förkasta de av den kommunistiska Internationalen antagna riktlinjerna såsom icke tillhörande partiet.

att den vägrar de deltagare i kongressen som röstar emot denna resolution, och därmed vägra Internationalen och partiet sin solidaritet, eller som genom att nedlägga sin röst söka undandraga sig att taga ställning, rätten att vidare närvara å kongressen och betraktar dem som utträdda ur partiet».

Härigenom uteslöts de *oppositionella kongressdeltagarna*, men då någon föreslog, att detsamma borde vederfaras de partimedlemmar, som vid den redan vidtagna allmänna omröstningen röstat mot Moskwateserna, så avslogs detta. Opportunismen segrade här över principmännen.

I sitt avskedstal yttrade en av de utsparkade: *Folk vill inga partier. Man är trött på politik*». Denne talare torde ha rätt. Det skall visa sig allt mer, att arbetarna komma att vända partierna ryggen för att i sina ekonomiska organisationer föra en positiv kamp för revolutionen. Majoriteten av de utsparkade synes emellertid icke dela denna uppfattning, ty de bildade omedelbart ett nytt parti: *Socialdemokratiska vänsterpartiet.*

Bland de utsparkade befinna sig Vennerström, Lindhagen och Fabian Månsson. I ett öppet brev förklarade Vennerström sig förkasta Moskwateserna i följande punkter:

Principen om det väpnade våldet som enda vägen, principen om den fackliga rörelsens underordnade det politiska partiet, fåtalsdiktatur som ersättning för demokrati, berövandet av de enskilda ländernas socialistiska självbestämmanderätt, den andliga rörelsefrihetens ersättande med militaristisk kadaverdisciplin och partidemokratiens ersättande med en militärisk koncentration av makten i ett fåtal ledarehänder, etc.

Lindhagen hade tillställt kongressen en skrivelse, där han betecknar kongressens beslut som:

»ett handgripligt försök» från ryssarna att övertaga ledningen av det svenska partiet, men »ingen människa är född att vara Zinovjevs slav, och ingen annans heller», säger han och betecknar det nya partiet som toppunkten av »andlig kapitalism» som kommer att framskapa en outhärdlig byråkratism och därigenom bär fröet till sin egen upplösning».

I en intervju förklarade Fabian Månsson med sin vanliga frispråkighet att han icke kunde stå kvar i det nya partiet på grund av dess centralism:

Centralismen i det nya partiet är nu lika fullkomlig som i den romerska kyrkan och intoleransen är ännu värre. »Vill ni tala vid mig, skall jag tiga är signalen». Han var huvudsakligen anhängare av kommunismen, men denna åstadkommes icke genom maktspråk från en minoritet, utan endast genom att minoriteten brukar sin energi på att övertyga och genom exemplets makt överbevisa om de kommunistiska arbetsformernas fördelar. Maktspråk har ingenstädes framkallat rikedom eller kultur.

*

Det kommunistiska partiet framhåller sig helt blygsamt själv i det nyantagna programmet som ett kvalitetsparti bestående av »den mest utvecklade, mest klassmedvetna och därför också mest revolutionära och offervilliga delen av arbetarklassen» med vars »hjälp och ledning de breda massorna skola kunna genomföra revolutionen, taga statsmakten i sina händer och realisera de socialistiska kraven». De arbetande massornas »utomparlamentariska direkta aktioner» är »vägen till klassamhällets störtande och till erövringen av den politiska makten» (kurs. vår). Av vilken art de avgörande direkta aktionerna skola vara framgår av en annan punkt, där det heter: »Revolutionens och socialismens genomförande med minsta möjliga antal offer kommer enligt vår uppfattning att kräva arbetarklassens beväpning». Detta i full överensstämmelse med Moskwateserna, som anvisa det väpnade våldet som enda slutgiltiga maktmedel.

Diktaturen utpekas av det nya partiprogrammet som formen för den politiska maktutövning under vilken socialismen skall förverkligas. Men:

»blott under den förutsättningen, att det organiserade proletariatets stora majoritet medvetet ställer sig bakom en sådan diktatur, kan den förordas och verka i de arbetande klassernas och därmed hela samhällets intresse».

Här ha vi onekligen att göra med en synnerligen intressant avvikning från Moskwateserna, ty här betonas att diktaturen först skall tillgripas när majoriteten av arbetarna äro för densamma, meden det i Moskwateserna betonas, att denna diktatur måste genomföras av en arbetarklassens minoritet. I Moskwatesernas del om det kommunistiska partiets uppgifter punkt 2 betonas det, att först när arbetarklassens diktatur fått till sin rådighet så mäktiga påverkningsmedel som pressen, skolan, kyrkan (sic!), parlamentet och den administrativa apparaten — först då kommer partiet att omfatta flertalet av arbetarna. Intill dess måste således diktaturen baseras på en minoritet av arbetarklassen.

I författningen heter det, liksom det hette hos de ryska bolsjevikerna till en början: all makt åt arbetarråden. Det utsäges i följande:

»Den socialistiska samhällsförfattningen måste således byggas på rådsinstitutionen, arbetar- och proletäriska bonderåd, vilka lägga hela makten i det arbetande folkets händer...»

Men detta blir icke komplett utan att sammanhållas med Moskwateserna, vilka partiet likaledes accepterat, och i vilka det heter (avd.: Fackföreningsrörelsen, driftsråden och den 3 Inten., punkt 7) att kommunisterna måste eftersträva att »underordna driftsråden och fackföreningarna under det kommunistiska partiets ledning». I detta skall råda »en stark militär disciplin» och den »fullständigaste centralisation och medlemmarna skola »obetingat underordna sig alla föreskrifter från högre instans». Genom dessa bestämmelser överflyttar man faktiskt makten från råden till partiets högre myndigheter och upprättar icke bara en partidiktatur, men också en klickdiktatur. Parollen: all makt till råden, är således ingenting annat än ett simpelt bondfångarknep.

Vad som framförallt utmärker de »kommunistiska» partien är centralismen och den därur framväxande andliga ofriheten. I partiets tvetungade »grundlagar» försöker man förgäves dölja denna skavank. Man kallar det »demokratisk centralism». Lika gärna kunde man talat om frihetligt tyranni. I praktiken upphäver det ena fullständigt det andra. Alla partiets organisationer skola vara underordnade partiledningen, vilken i sin ordning är underordnad Moskwa. Allt detta utsäges fullkomligt klart. Men för att motverka »uppkomsten av ett maktfullkomligt ledarvälde» skall centraliseringen göras demokratisk. Hur sker detta? Jo, i partiet skall råda yttrande-, tryck- och församlingsfrihet, men icke så att denna frihet brukas till motarbetandet av partibesluten. Har den höga ledningen således sagt ja, så får medlemmarna pladdra hur mycket de behaga, men de få icke säga nej; dithän räcker icke »friheten». Hemlig diplomati får icke förekomma inom partiet, säges det. Men strax därefter säger man, att »undantag» kunna göras. Alltså lämnas ändå plats för hemlig diplomati. Partiets tidningar och talare få icke företräda andra meningar än det kommunistiska partiprogrammet. Men hur skola medlemmarna då kunna få förändrat partiet? En förändring kan icke genomföras utan fullständigt fri diskussion, ja agitation. Till sådant får tidningarna icke användas. Här länkas tanken och intelligensen fast obönhörligt vid det som en gång fastslagits som sanning i partiprogrammet. Sterilitet och förstening och andlig död måste följa, såframt medlemmarna icke revoltera. Det är demokratisk centralism.

*

Som en röd tråd går det genom alla antagna teserna, stadgarna, bestämmelserna och resolutionerna, att arbetarklassens strävan måste inriktas på besittningstagandet av den politiska makten. Endast genom innehavet av denna kan arbetarna förverkliga socialismen. Här finna vi »kommunisterna» som arvtagare av den gamla socialdemokratiska dogmatismen, som de andra riktningarna inom socialdemokratien allt mera lämna bakom sig för att orientera sig in på erövrandet av den ekonomiska makten som det avgörande. Typiskt i detta avseende är en artikel av Hjalmar Branting i Socialdemokraten den 24 mars, där denne med instämmande citerar ett annat socialdemokratiskt organ, och där det heter:

»Socialismens problem är icke blott att arbetarklassen erövrar makten, det är i ännu högre grad att arbetarklassen höjes till den ekonomiska duglighetsståndpunkt, att den kan övertaga och leda produktionen mera effektivt och samhällsgagnande än kapitalisterna. Så länge icke detta skett, är ur den verkliga, ekonomiska samhällsomdaningens synpunkt det politiska maktinnehavet i

Är "järnhälen" i sikte?

Av Axel Andersson.

***

De skador profitbegäret och maktlystnaden under och genom världskriget tillfogade samhällskroppen ha icke blott ej reparerats ännu, utan också tilltagit i omfång för varje månad som gått. Särskilt är detta förhållandet vad det gäller det ekonomiska tillståndet.

Det internationella varuutbytet och de för detta ändamål skapade finansinstitutionerna — den privatkapitalistiska ordningens stoltaste skapelse — har genom världskriget tillfogats skador, som synes omöjliga att avhjälpa. Hela distributionsapparaten, och därmed också produktionsmaskineriet har ohjälpligt råkat i olag. De ekonomiska, industriella och finansiella kriserna — följden av den »fria konkurrensens» hejdlösa profitproduktion och planlösa distribueringsmetod — voro förut regelbundet återkommande akuta företeelser, nu synes dessa ha fått en rent kronisk karaktär.

Nöden, som förut vid n å g o t tillfälle hägrade som en i de f l e s t a arbetares liv oundviklig episod, har nu blivit ett för a l l a arbetare permanent perspektiv. Arbetslösheten griper omkring sig i förut oanad grad; fler och fler av produktionsarmén bli, i följd av den internationella ekonomiens kaos, avstängda från fabriker och verkstäder och därmed frånhända den förut knappa möjligheten till existens. Redan gå flera miljoner arbetslösa, andra miljoner tvingas — just av den omständigheten — att arbeta för löner som betyder en icke obetydlig sänkning av levnadsstandarden — allt är den mognande frukten av det kapitalistiska systemet och dess exklusiva företeelse: världskriget.

Man har — och med full rätt! — vojat sig över att världskriget förrödde omkring 30 miljoner människoliv, men frågan är om icke krigets konsekvenser, efterverkningarna på det ekonomiska gebitet, kommer att kräva långt flera offer än kriget självt. Väl söka de ekonomiskt och politiskt styrande i förening återföra det ekonomiska livet i dess »normala» strömfåra, men det omöjliga i detta framstår klarare för varje dag.

Denna optimism smittar av sig också på massorna av arbetare. Liksom finansiärer, arbetsgivare och politiker drömmer om en ny profitens guldålder, så inbilla sig arbetarna, att krisen inom kort skall vara hävd och alla sysslolösa armar tagas i bruk samt att därmed skall inträda ett tillstånd varunder femöres-politikens reformism och parlamentspolitikens reformer åter skall bringa deras levnadsstandard någon tiondedels grad över minimum. Denna optimism synes oberättigad. Här hjälper tydligen icke vare sig Brüsselska finanskongressen, N. Förbundsråds sammanträden eller andra den kapitalistiska världens palliativer.

Någon återgång till de före världskriget existerande och praktiserade produktions-, förvaltnings- och distribueringsmetoderna kommer icke att bli möjlig; nya ekonomiska kombinationer, system och metoder måste träda i de gamlas ställe. Detta om icke för annat, så därför att förtroendet till de gamla metoderna och systemen ej längre finnes — ej ens hos dem som hittills varit dess bärare, utnyttjare och apologeter. De, liksom varje annan tänkande människa, kunna icke underlåta att se den skuld dessa system och metoder haft och ha till världskatastrofen.

Privatkapitalismen i d e n f o r m den tagit till och under världskriget har tydligen nått vad J a c k L o n d o n kallade »maximumgränsen». Exploatering av världen i profitsyfte blir ej längre »lönande» för enskilda kapitalister eller kollektiva kapitalistiska sammanslutningar av mindre omfång.

Den internationella marknaden blir allt mera osäker och kännetecknas av en allt våldsammare konkurrens. Allt flera länder har skaffat sig insikt i teknikens hemligheter och övergått till industriell storproduktion, som ej allenast fyller de egna behoven — vilka förr fylldes av de mera försigkomna industriländernas alster — utan också lämnar varuöverskott, som kastas in på den allmänna marknaden. Risken för varje företagare — enskild eller kollektiv — blir därigenom så stor, att det blir ingen proportion mellan denna och den hypotetiskt och spekulativt beräknade vinsten. Och detta tillstånd är icke av episodisk och övergående karaktär, tvärtom kommer detta tillstånd att skärpas för varje år, ja, varje månad. Visserligen finnes ännu en del områden som ha behov av mera utvecklade industriländers alster — Ryssland och Ungern isynnerhet — och nog ha många nya och gamla stater ännu icke fullt inrättat sig för konkurrensen, men å andra sidan ha många av de nya stater, världskriget skapat, redan börjat som med-

---

hög grad ett tomt sken. Det bästa bevis är Ryssland, där bolsjevikernas absoluta politiska makt inte kunnat hindra Rysslands ekonomiska sammanfall».

Detta skulle lika gärna kunnat stått i en syndikalistisk tidning. Det är just vad syndikalisterna pekat på under årtionden, mer eller mindre klart till en början, men under de senaste åren fullkomligt tydligt. De politiska trolleriformlerna börja bli allt för enkla för socialdemokraterna. De ha lärt sig förstå arbetarrörelsens svaga punkt. Kommunisterna ha emellertid ingenting sett. För dem gäller det en fortsatt ökenvandring i politikens ofruktbara Sahara. Låt oss få den politiska makten, och vi skola klara skivan, säga de. Man tänke sig bara herrar Höglund-Grimlund-Ström-Carlesson etc. som nyorganisatörer av samhällslivet. Som diktatorer skulle de med politiska undergörares ord trolla liv i produktionen, industrien, ekonomien. Men politisk makt är icke ekonomisk makt, d. v. s. icke duglighet till ekonomiskt skapande. Det förstår man icke. Man talar visserligen om arbetarnas förberedande för revolutionen, men man talar om detta ut från rent politisk synvinkel, ur den politiska omstörtningens synvinkel.

Det skall emellertid snart nog bli klart för de många politiska partien, att deras politiserande börjar bli tröttande, att arbetarmassorna småningom skall vända sig till sina egna naturliga organ, de fackliga sammanslutningarna för att med hjälp av dessa taga fast på samhällsomdaningens förberedande på ett helt annat positivt sätt än vad man lär i de politiska anvisningarna.

Det nybildade vänstersocialistiska partiet, som bildades efter utsparkningen ur kommunisternas heliga familj, har delvis förstått denna tidens tendens och givit uttryck för den i sitt manifest. Istället för meningsutbyten om dödande och förödande politiska formler, heter det, måste arbetet läggas över på grundvalarna för skapandet av en ny produktionsordning. De politiska trossatserna på verklighetsfrämmande grund skola utmönstras och det måste skapas kamplinjer, som kan samla hela det arbetande folket för fyllandet av sin historiska mission, heter det vidare. Dessa kamplinjer kan endast läggas i den riktning syndikalismen anvisat och som hela den nyare utvecklingen bekräftat, tillägga vi.

tävlare på marknaden. De områden, som ännu icke kunna förse sig själva med industriprodukter, skola inom kort bli istånd icke blott till detta utan också till en kraftig konkurrens med de länder av vars industriella »protektion» de för tillfället äro i behov.

Att inför denna situation tro på en återgång till forna förhållanden, är icke möjlig med mindre kortsyntheten och sangvinismen tager enorma proportioner.

Sänkningen av arbetslönerna — såsom våra inhemska kapitalister och företagare vilja — för att därmed undkomma depressionen och göra industrien mera konkurrensduglig, är endast ett palliativmedel, vars tillgripande förstoras av ekonomisk trångsynthet. Ty vad sker väl om arbetslönerna sänkes? Blott det att varuprisen möjligen sjunker några procent och att penningvärdet höjes. Men då samma tendens och strävanden överallt i industriländerna gör sig gällande, blir följden av lösänkningen alls inte den åsyftade. Intet land blir mera kapabelt att konkurrera på världsmarknaden, ty den samtidigt i alla industriländer företagna lönereduceringen neutraliserar varje enskilt lands strävan i denna riktning.

Profiten, den för kapitalistisk produktion nödvändiga faktorn, blir ej större och ej mera säkerställd.

Skall det kapitalistiska produktionssystemet med enskild förvaltnings- och besittningsrätt till produktions- och existensmedlen fortsätta, måste dess inre struktur och organisation ändras. Detta kan ske endast på ett sätt: genom att rationellt utbygga de embryiskt redan befintliga kollektivistiska kapitalföretagare- och fördelningsorganisationerna; genom att göra dem till rent världmonopolistiska truster och sammanföra alla under enhetlig — federativ eller centralistisk — ledning.

Med dylika världsomspännande inbördes samarbetande truster kan det bli möjligt att upphäva konkurrensen, undvika kriserna och trygga profiten, ty då kunna dessa trustsammanslutningar noga följa och beräkna marknadens läge och producera endast för behovet.

Produktionen och handeln kan helt enkelt icke mera göras profitabel om icke ständig hänsyn tages till världsbehovet — och detta kan i sin tur ej beräknas eller överblickas om icke kapitalismen skapar en federativt eller centralistiskt ledd permanent världsorganisation.

Med en dylik kapitalistisk organisations genomförande skulle det kapitalistiska systemet nå sin kulm och det fåtal »oligarker», som komme att stå i spetsen för det, skulle bli det ekonomiska livets självhärskare på samma rätt som de ledande inom Nationernas Förbund nu äro det på det politiska området.

En nära till hands liggande tanke är, att det till synes för andra ändamål bildade Nationernas Förbund kan komma att ombildas, eller rättare: avslöjas, som en industriell oligarkis högsta ledning. Tendensen till att detta »förbunds» huvudsakliga syfte är att trygga icke enskilda nationers internationella rätt, utan den internationella profitörklassens bestånd kan redan spåras. Förbundets statuter som ge det rätt att blanda sig i inre nationella stridigheter, dess »sociala avdelning», som sysslar med hela det ekonomiska livets problem och statistik — allt tycks peka på att detta Nationernas Förbund ingenting annat är än den tillsvidare under politisk skylt framträdande oligarkiska organisation, som kapitalismen behöver för sitt bestånd och som av Jack London profetiskt tecknats i dess huvuddrag.

Skulle detta antagande vara riktigt, då betyder det nu rådande tillståndet slutet, eller början till slutet

för arbetarklassen. Då är den »fria arbetareklassens», lönearbetareklassens saga all; den förvandlas då åter till en trälkast, till en hord av livegna, under nya och mäktigare herrar än den någonsin förut haft.

Det ligger alls inget fantastiskt i detta antagande: nödvändigheten av att skapa en efter behovet sig rättande produktionsmekanism är odisputabel och lika säkert är, att det kapitalistiska systemets bärare och profitörer icke nå sina syften under nuvarande koatiska tillstånd samt att de trots detta icke gärna ge upp sina ställningar förrän de sista medlen försökts.

Arbetarna och socialisterna skola icke invagga sig i tron att socialismen är den enda organisatoriska lösningen av det genom kapitalistiskt profitjakt skapade problemet. Ej heller må någon tro att samhällets hittillsvarande ledare i den grad sakna intelligens och förutseende att de icke kunna räkna ut, att de för sin fortsatta tillvaro måste ta hänsyn till varubehovet för att komma ur den av dem själva skapade dilemman.

Oligarkien kan närsomhelst ha sin organisation färdig, kanske genom att utbygga trusterna, kanske genom att till synes låta socialdemokraternas »socialiseringsplaner» utvecklas så att staten blir det nationella produktionslivets behärskare och staten i sin tur ett organ för oligarkiens operationer. Att sedan förena staterna under en internationell ledning till vilken Nationernas Förbundsråd får tjäna som mönster eller rent av stomme, blir sedermera en enkel och lätt genomförd åtgärd. »Järnhälen» i all dess brutala verklighet är då icke fantasi av en amerikansk författare...

Vad detta skulle betyda för arbetareklassen är lätt att inse. Alla strävanden i socialistisk riktning komme att upphöra, om icke av sig själv, så nödtvunget. Visserligen icke för all framtid, men helt säkert under generationer.

— — —

Oligarki eller socialism — världen står vid skiljovägen. Det enda som kan hindra »Järnhälens» framträdande är icke den handfull entusiaster för socialismen, som ännu med tro och iver kämpar för idealet: en fri mänsklighet — enda hindret skulle vara att den kapitalistiska världens spetsar äro för småväxta till att genomföra oligarkiens gigantiska organisation.

En del kan givetvis också bero av huruvida de nu för socialismen slöa eller likgiltiga massorna i tid lära sig inse faran av en ny feodalism och av självbevarelseinstinkt deltager i kampen för socialismen samt hjälper till att bygga upp stommen till den organisation av samhället, som syndikalismen och ungsocialismen ständigt pekat på: en organisation för produktionsmedlens övertagande av arbetet och profitörernas avskaffande. I vilket fall som helst är det nuvarande tillståndet ohållbart och måste leda antingen till oligarki eller till socialism. Ett tredje alternativ gives icke.

Den ungerska revolutionen.

Av Richf. Ried.

***

III.

Nu efter världskriget, måste varje kapitalistisk regering, ja till och med socialdemokratisk eller rådsregering, ge ut mera pengar för täckandet av de statliga behoven än de ha inkomster. Detta gäller åtminstone för alla de länder som varit indragna i kriget. Bristen betäckes i varje stat med utgivandet av nya papperspengar för vilka staten icke har motsvarande täckning i fonder. Ungern befann sig i det läget, att det icke hade någon egen valuta, inga egna pengar. Det måste bruka den Österrikisk-Ungerska bankens banknoter som papperspengar. Denna banks tryckeri för banknoter låg i Wien, och här trycktes både för Ungerns och Österrikes räkning. I Budapest började banken emellertid att trycka 200 och 25-kronors sedlar under Karolyiregimen. Den ena sidan av dessa sedlar var tom, vit, och man kallade dem därför »vita pengar», medan den Österrikisk-Ungerska bankens vanliga sedlar kallades »blåa pengar». Redan från början vägrade emellertid bönderna att godtaga de vita pengarna som betalningsmedel för sina produkter. Följden blev att de blåa pengarna vandrade till bönderna, medan man brukade de vita pengarna som bytesmedel i städerna.

Efter införandet av rådsregimen ville den Ö.-U. banken icke ge regeringen några nya lån, icke trycka mera blåa pengar för Ungern. Rådsregeringen tillgrep då medlet, att låta trycka sådana »vita pengar», som Ö.-U. banken låtit trycka i Budapest under Karolyiregimen. Resultatet av denna förfalskning var, att bondebefolkningen nu absolut vägrade att mottaga några som helst vita pengar. Då rådsregeringen icke kunde förskaffa stadsbefolkningen levnadsmedel, så tömdes inom kort städerna för blåa pengar, vilka vandrade till bönderna som betalning för matvaror. De blåa pengarna voro snart dubbelt så mycket värda som de vita, och stego småningom till det tre- och fyrdubbla värdet. De blåa pengar som vandrade till bönderna kommo aldrig tillbaka till städerna. Då de blåa pengarna även voro gångbara i Österrike och även kunde omsättas i Tjeckoslovakien och Jugoslovakien voro bönderna icke hänvisade att sälja sina produkter i städerna till de av rådsregimen fastställda priserna, eller där utbyta dem mot regeringens fabriksprodukter. Landet var litet och gränsen icke långt avlägsen, varför det gick lätt nog att driva smuggeltrafik. De levnadsmedel som bönderna icke kunde sälja till sådana stadsinnevånare, som ännu disponerade blåa pengar och som försedda med dessa pengar gick till landet för att köpa, smugglade de över gränsen för att sälja och tillhandla sig redskap och andra industriprodukter, som de behövde.

Efter en tid ville bönderna icke ens godtaga de blåa pengarna som betalningsmedel för sina produkter, utan fordrade att i utbyte erhålla kläder, skor, linne, redskap, garn, salt, petroleum, socker o. s. v. Rådsregeringen stod ganska maktlös mot bönderna.

Arbetarna fick emellertid sina löner utbetalda i vita pengar. Sedan dessa pengar sjunkit oerhört i värde, så att man nästan ingenting kunde få för dem, allraminst levnadsmedel, blev förbittringen bland arbetarna

mycket stor. Förhållandena voro så tillspetsade, att järnvägsmännen gick i sträjk, då de ingenting kunde få för sin lön. Regeringen lyckades övervinna sträjken med en våldsam terror samt genom att lova, att järnvägsmännen skulle få sin lön utbetald i blåa pengar.

Under rådsregimens fjärde månad utgavs nya pappersmynt i 5, 10 och 20-kronors sedlar. Dessa pengar cirkulerade utan större hinder då postsparkassan stod som utställare och denna åtnjöt ett synnerligen stort förtroende och det därtill rådde en otålig brist på skiljemynt.

Men heller icke denna åtgärd skulle varit i stånd att rädda situationen. Felet låg icke i penningformen men i tillbakagången i produktionen. Industrien var förstatligad, men då det endast producerades helt ringa kvantum industrivaror hade regeringen ingenting eller helt otillräckligt att erbjuda bönderna i utbyte mot deras lantbruksprodukter och levnadsmedel. Före kriget hade bönderna varit tvungna att transportera sina produkter till städerna för att få pengar till skatter, till räntor för sina inteckningar etc. Men under kriget steg livsmedelspriserna till en sådan grad, att bönderna frigjorde sig från skulder och inteckningar och hopade därtill kontanter på kistbottnen, varför det nu icke längre förelåg något ekonomiskt tvång för dem, som drev dem att sälja sina produkter för mer eller mindre värdelösa papperspengar. Hade diktaturen däremot förmått att hålla industrien gående, så att de kunnat lämna industriprodukter i utbyte mot lantbruksprodukter, så hade förhållandena kunnat kom-

Träsnitt av O. Delling.

NYTT LIV.

ma att te sig på ett helt annat sätt. Arbetarmassorna voro således icke tillräckligt förberedda industriellt, och den politiska diktaturen befrämjade sannerligen icke de ringa möjligheter, som förefunnos.

IV.

Liksom i andra länder hade man i Ungern naturligtvis varit nödsakad att införa ransonering av de nödvändiga levnadsmedlen: bröd, kaffe, socker, potatis, fläsk etc., liksom för kol, ved, tvål o .s. v. Rådsdiktaturen ärvde detta ransoneringssystem. De varor som icke voro ransonerade voro synnerligen svåra att åtkomma. Under kriget bildades »inköpsgrupper» i fabrikerna, vilka inköpte i partier för medlemmarna. De hade skaffat sig förbindelser och lyckades någorledes fylla sin uppgift. De stodo emellertid hindrande i vägen för rådsregimen, vilken icke lyckades inköpa tillräckligt med varor för stadsinnevånarna, då den endast betalade de officiellt fastställda priserna. Man försökte upplösa inköpsgrupperna men utan att lyckas, då en mycket stor del av dem voro förankrade i den nya byråkratien och dessa medlemmar av rådsbyråkratien förstodo att kringgå bestämmelserna, trots att industriarbetarna nu bestämt fordrade gruppernas upplösning.

I föregående avsnitt har jag omnämnt att bönderna av olika grunder icke transporterade sina produkter till städerna. Efter att den statliga inköpsorganisationen heller icke fungerade tillfredsställande på grund av tidigare anförda förhållande, så kommo de enskilda inköpsgrupperna att spela en allt större roll. De som hade bekantskaper eller anförvanter bland bönderna reste ut till landet, köpte levnadsmedel och forslade dem hem till Budapest i säckar, korgar och stora packor. Med varje tåg foro tusenden och tusenden ut i provinsen. Ibland köpte de för pengar, ibland förde de med sig tobak, salt, tyger och tillbytte sig kött, ägg, mjölk, mjöl, frukt etc. Och bakom dessa inköpare stodo inköpsgrupper för vilkas räkning bönderna tillbakahöllo sina varor, eller ännu hellre för de enskilda inköparna, ty här var det icke längre tal om officiellt fastställda priser. Rådsregimen ingrep emeltid och förbjöd denna trafik, vilket dock framkallade stark förbittring bland arbetarna, vilka förklarade, att staten icke hade rätt att förbjuda de enskildas eller gruppernas inköp på landet, så länge icke staten förmådde att förse städernas invånare med det nödtorftiga. Ledarna för de fackliga organisationerna voro av samma uppfattning, och regeringen såg sig nödsakad att motvilligt tillåta individuella inköp.

En stor del av arbetarklassen var emellertid utestängd från dessa inköp, därför att de icke hade blåa pengar att köpa för, liksom de heller icke hade något överflöd av kläder, tobak eller andra artiklar för vilka de kunde tillbyta sig livsmedel. Denna del av proletariatet var hänvisad att söka livnära sig på de offentliga matställena av korngryn och kål, blott sällan potatis, utan fett och salt, och hade de tur kunde de en gång i veckan erhålla ett halvt hektogram kött på sitt ransoneringskort och dagligen ungefär 1/5 kg. bröd, åter under förutsättning att de hade tur. Men dessa magra måltider existerade mycket ofta endast i teorien, medan det i den bittra verkligheten ofta var så, att man två eller tre gånger i veckan fann de offentliga matställena stängda på grund av brist på bränsle eller andra orsaker. Över dörren hängde då en vacker röd skylt på vilken det med stora bokstäver stod:

I dag ingen middagsmat!

Därunder ännu en skylt i ännu större format:

Leve proletärdiktaturen!

Den del av arbetarklassen som hade familj och förde hushåll levde i allmänhet av korngryn och kål. Dessas ställning karaktäriseras av ett par utdrag av rådsregeringens officiella tidning.

Apropå tidningar, så tilläts »Pester Lloyd» att utkomma även under rådsregimen, naturligtvis under kontroll och censur. Detta organ för bank- och storfinansen utkom på tyska. Rådsregeringen hade förbjudit alla tidningar utom Vörös Ujsag (Röda Fanan) och Nepszava (Folkets Röst) samt Pester Lloyd. Genom att låta denna typiska borgartidning utkomma och sändas ut ur landet ville rådsregimen demonstrera sin tolerans, visa vilken tryck och pressfrihet som rådde, detta samtidigt som flera hundrade syndikalister och anarkister sutto fängslade endast därför att de vid husundersökningar (sådant förekom också i frihetens land) befunnits inneha förbjudna flygskrifter.

De tvenne dokumenten äro följande:

»Enligt förordning från folkkommissariatet för offentlig försorg blir den för 21—30 juni gällande fettkupongen n:r 9 i det för Budapest avsedda levnadsmedelkortet, och den för samma tidsrum gällande kupong 3 i det för Budapests rayon utfärdade levnadsmedelskortet tills vidare icke inlösta. Tiden för inlösning skall meddelas publikum.» (Pester Lloyd, 20 juni).

»Tillfölje otillräcklig tillförsel ha många potatiskort icke hittills kunnat inlösas. Vidkommande sektion meddelar därför, att den för tiden 11 till 20 d. m. gällande potatiskupongen n:r 29 i det samlade levnadsmedelkortet torde komma att inlösas i slutet av juni. Huvudnotan gäller för ett kilogram. Den för 21—30 juni gällande potatiskupongen kommer tills vidare icke att inlösas». (Pester Lloyd, 20 juni).

Sådana välsignelser blev det ungerska proletariatet delaktigt under »proletariatets diktatur», och detta i ett så utpräglat agrarland som Ungern. Om detta icke visar oss något annat, så visar det åtminstone, att ingen revolution kan genomföras utan med det arbetande bondefolkets medverkan. Är detta mot revolutionen, så hjälper ingen diktatur i världen. Bönderna kommer att svälta ut diktaturen. Kunskapen om detta förhållande, som såväl det ungerska som det ryska industriproletariatet så dyrt köpt åt sina bröder i andra länder bör icke kastas bort utan att man drar nytta av den.

Ett antiparlamentaristiskt tal på sista Moskwakongressen.

Av Augustin Souchy.

***

Kamrat Souchy, vilken, som representant för de tyska syndikalisterna, befann sig i Moskwa vid III Internationalens sista kongress, höll på denna efterföljande anförande vid behandling av frågan om parlamentarismen.

Den uppfattning, att parlamentarismen är allting annat, blott icke ett medel till den sociala revolutionen, var före kriget praktiskt taget endast tillfinnandes hos anarkisterna och syndikalisterna. Det är därför med en viss tillfredsställelse jag ser, att denna kongress kapitulerar — åtminstone delvis — inför anarkismens och den revolutionära syndikalismens antiparlamentariska idéer.

I konsekvent överensstämmelse med denna uppfattning borde man självfallet förkasta parlamentarismen. Om man satt sig kommunismen som mål och känner ett medel, som icke leder till målet, så är det meningslöst att använda sig av detta medel, eller att uppmana arbetarklassen att bruka sig av det. Denna meningslöshet gör emellertid tredje Internationalen sig skyldig till, när den likväl rekommenderar parlamentarismen åt arbetarna.

Hur försöker man dölja denna motsägelse och vad är orsaken till en sådan taktik?

Grunden härtill är i främsta rummet huvudsakligen en teoretisk dogmatism. Marxisterna ha insupit parlamentarismens idéer med modersmjölken från barnsben av... Parlamentarismen har gått dessa dogmatiker i blodet och har organiskt invuxit icke bara i tänkandet, men även i deras känslor och önskningar. Parlamentarismen är förankrad hos de dogmatiska teoretikerna, icke i medvetandets och logikens rike, men i det omedvetna, i psykens rike. När således revolutionärerna i dag tala om parlamentarismens användbarhet, så ha vi icke att göra med ett logiskt begrundat kampmedel, utan med ett psykologiskt fenomen. Införandet av parlamentarismen i våra dagars revolutionära arbetarrörelse måste man förstå som politisk atavism, som något från bourgeoisien nedärvt. Blott så kan man förstå hur män, som vilja vara officerare för det revolutionära proletariatets avantgarde, fortfarande klamra sig fast vid parlamentarismens idéer.

Den revolution vi nu genomleva karaktäriseras genom en sammanhängande kedja av direkta aktioner, genom massornas direkta ingripande i samhällslivet underifrån. Massornas självstillstånd under en sådan period är den sig omedelbart upplevande och ingripande medvetne aktörens; det är revolutionens ande. Denna revolutionens anda står i absolut motsättning till parlamentarismens anda, ty parlamentarism är historiskt och psykologiskt liktydigt med massornas overksamhet. Detta borde alla de veta, som nu åter vilja frambesvärja parlamentarismen och därmed letargiens anda. De borde veta, att de äro historiska narrar, och vad som är ännu värre, att de göra stora medgivande åt bakåtsträvandet, att de tillmöteskomma de efterblivna massorna, och att de ställa sig i motsättning till de revolutionära massorna.

Vad visar oss den nuvarande ställningen med avseende på parlamentarismen? Den visar oss i Tyskland splittringen bland kommunisterna huvudsakligen på grund av parlamentarismen; i England Shop-Stewardrörelsens, som är non-parlamentarisk; i Amerika I. W. W., som är antiparlamentarisk; i Spanien, i Frankrike, i Italien, i Tyskland de revolutionära syndikalisterna, som alla äro antiparlamentariska; ständigt fler och fler arbetare vänder sig från de parlamentariska politikanterna, och vad gör så den 3:dje Internationalens kongress, som just vill vara en revolutionärernas kongress? Den slungar i de revolutionära kretsarna ut ropet: »Tillbaka till parlamentarismen, till en ny, till en revolutionär parlamentarism!»

Kamrater, förvånens icke om det rop ni utslungar väcker till liv oangenäma känslor i arbetarnas hjärtan!

Inför detta sakläge måste vi verkligen registrera detta faktum — icke som ett revolutionärt kampmedel — men som ett psykologiskt fenomen. Hos en del politiker torde väl önskan att själva bli valda in i parlamentet spela en icke ringa roll i deras parlamentarism; åter andra äro predestinerade till parlamentarism genom den form i vilka deras organisationer befinner sig. Ett politiskt parti måste i tiden före revolutionen ha bruk för sina politikanter, sina riksdagskandidater. Dessa få icke lov att gå arbetslösa, och på grund härav kommer aldrig parlamentarismens tendens att fullständigt bortskaffas från de politiska partien.

Som vi ser framspringa skälen för parlamentarismen mera ur avsikten än ur insikten, och mera för tillfredsställandet av politikernas väl än för tillfredsställandet av massornas väl.

Vad som här blivit kastat i vågskålen för parlamentarismen är framhävandet av parlamentarismens verk för den kommunistiska agitationen. De som framkasta detta argument torde emellertid icke få glömma, att detta argument ingalunda är nytt, och heller icke av synnerligt värde. Vi i Tyskland ha för längesedan trampat ut barnskorna av denna slags parlamentarism, ha vuxit från denna barnsjukdom (för att tala med kamrat Lenin). Detta var ett argument med vilket man försvarade parlamentarismen på 70-talet. Då brukade man precis samma talesätt — och hur långt har man därmed kommit, varthän har denna ståndpunkt fört? Till den parlamentariska, borgerliga, socialpatriotiska opportunismens sump! Om man således kommer till oss med dessa argument, då skola de tyska arbetarna med rätta svara: »Vi känna våra pappenheimare. Gå bort från oss, I dubbeltungade profeter!» Och i verkligheten har redan en stor del av det revolutionära proletariatet redan givit detta svar under syndikalismens inflytande.

Även om detta argument redan är vederlagt, så vilja vi likväl ingå i svaromål. De kamrater, som i dag vilja försvara parlamentarismen ut från en revolutionär ståndpunkt, äro av den meningen, att man kan bidraga till den borgerliga världsordningens förstörande genom »tal» från parlamentstribunen, alltså genom vanliga agitationstal.

För det första är detta ingen omedelbar, men en medelbar handling, om man nu överhuvudtaget skall kalla det handling. Detta kan emellertid göras från vilken plats som hälst. För detta ändamål behöver således proletariatet icke bortslösa en massa arbete, kostnad och kraft i ett onyttigt och fåfängt valarbete.

Dessutom visar oss ett halvt århundrades erfaren-

het, att nästan alla representanter, som arbetarna hittills sänt in i parlamentet, antingen gått helt förlorade för proletariatets sak, eller att de förslösat sina krafter på det lättsinnigaste sätt. Ett och annat undantag, exempelvis Liebknecht, som man här hänvisar till, bekräftar endast regeln. Parlamentarismen är och förblir en korrumperande institution.

Men bortsett därifrån, så är det alldeles icke riktigt, ja tvärtom fullkomligt oriktigt och ett mycket stort misstag att tro, att man kan bedriva den kommunistiska propagandan bättre från parlamentet än från någon annan plats. Tvärtom. För det första — som jag redan sagt — kan man göra detta utan att välja riksdagsmän och för det andra kan man nå mycket bättre resultat om man använder all energi och alla ekonomiska medel, som förbrukas i valagitationen, för den direkta aktionen.

Om man icke ställer sig på denna starkt betonade antiparlamentariska ståndpunkt, då kommer man aldrig att bli i stånd att bekämpa parlamentet i den sociala revolutionens tid. Det var ingen tillfällighet, att det var en anarkist, Zelisnakoff, som upplöste den ryska konstituanten. Ni skola måhända skaka på huvudet som den tvivlande Tomas. I varje fall hör en absolut antiparlamentarisk ståndpunkt till en sådan handling. Man måste stå absolut och principiellt mot parlamentet för att få kraft till det absoluta bekämpandet av parlamentet.

Om ni icke vill förfalla till andra Internationalens fel, som på kongressen i London 1896 utstötte anarkisterna ur Internationalen (huvudsakligen därför att de voro antiparlamentariska) till största skada för Internationalen och hela arbetarklassen — ty från då voro blott parlamentariska parti representerade i Internationalen och reformismens lavin, väl en gång kommen i rörelse, ryckte all radikalism med sig och slutade i opportunismens sump, som äntligen förde till socialpatriotismen — förkasta då parlamentarismen. Vilja ni däremot trampa i den andra Internationalens fotspår, då ha ni det bästa tillfälle att här göra början med parlamentarismen.

Ex-kung Carl av Ungern:
Goe herrar, har ni inte en gammal avlagd krona till en arbetslös med hustru och fyra oförsörjda ungar?